

Informe sobre el fosfat bicàlcic

-L'Agència Catalana de Seguretat Alimentària ha fet un informe per tal de valorar les anàlisis de fosfat bicàlcic per alimentació animal elaborades pel laboratori francès CRIIRAD

-En les seves conclusions proposa un estudi amb més profunditat i major representativitat estadística

L'Agència Catalana de Seguretat Alimentària és un organisme autònom adscrit al Departament de Salut, que té per finalitat aconseguir el màxim grau de seguretat alimentària a Catalunya mitjançant la planificació i la coordinació de les actuacions de control, amb la col·laboració i la cooperació de les diferents administracions públiques i dels sectors l'activitat dels quals incideix, directament o indirectament, en la seguretat alimentària.

L'Agència està participada pels departaments amb competències en els diferents aspectes relacionats amb la seguretat alimentària: Salut; Agricultura, Ramaderia i Pesca; Comerç, Turisme i Consum, i Medi Ambient i Habitatge.

L'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, un cop valorades les anàlisis de fosfat bicàlcic per alimentació animal fetes pel laboratori francès CRIIRAD, ha proposat estudiar si és generalitzable el contingut de radionúclids naturals expressat a l'estudi al fosfat bicàlcic present al mercat, mitjançant l'anàlisi d'una mostra estadísticament significativa. I a partir d'aquestes dades fer l'avaluació del risc per a la salut de les persones tenint en compte la dosificació del fosfat bicàlcic als pinsos i les espècies a les quals aquests van destinats.

Les anàlisis del CRIIRAD

- El laboratori privat Commission de Recherche et d'Information Indépendantes sur la Radioactivité (CRIIRAD), situat a Valence (França), ha realitzat unes anàlisis i un informe sobre la radioactivitat de tres mostres de fosfat bicàlcic, additiu destinat a l'alimentació animal, fabricat per Ercros. Aquestes mostres van ser aportades per un particular.
- Els resultats de les anàlisis proporcionats pel CRIIRAD manifesten unes quantitats d'alguns radionúclids naturals (Pb-210 i Po-210) en el fosfat bicàlcic superiors a les habituals trobades a la literatura científica internacional. No evidencien, per contra, la presència de cap radionúclid artificial descartant, doncs, la contaminació per fonts radioactives artificials.
- Amb aquests resultats, el CRIIRAD conclou que el fosfat bicàlcic presenta riscos significatius pel que fa l'exposició a les radiacions ionitzants en base a la suposició del seu consum directe per les persones.

Conclusions de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària

- La presència de radionúclids d'origen natural al fosfat bicàlcic és coneguda d'antuvi i forma part del conjunt de radiacions d'origen natural. No ens trobem, doncs, davant un episodi de contaminació radioactiva provinent de fonts artificials.
- Les quantitats d'isòtops radioactius naturals que s'esmenten en els resultats analítics de les tres mostres de fosfat bicàlcic analitzades pel CRIIRAD són superiors a les trobades a la literatura científica per a aquest producte.
- El fosfat bicàlcic, per a alimentació animal, fabricat per Ercros compleix els requisits legals establerts a la normativa de la Unió Europea, sent sotmès, amb regularitat, als controls analítics requerits per la mateixa sobre radioactivitat artificial, realitzats pel Servei de Radioprotecció del Centre Nacional de Sanitat Ambiental de l'Institut de Salut Carles III (Ministeri de Sanitat i Consum).
- Una primera avaluació provisional de les dades aportades per les esmentades anàlisis no mostren una situació preocupant. Malgrat això, es considera convenient estudiar el tema amb més profunditat, millorant la representativitat estadística de la mostra.
- La simulació de riscos per a la salut, feta pel CRIIRAD a partir dels resultats analítics, conté alguns defectes metodològics que haurien de ser solucionats per a poder fer una veritable avaluació dels riscos per a la salut de les persones.

El fosfat bicàlcic a l'alimentació animal

- El fosfat bicàlcic és, en alimentació animal, una matèria primera utilitzada com a font de minerals (calci i fòsfor). En els darrers anys, però, està essent substituït progressivament pel fosfat monocàlcic, fonamentalment per qüestions mediambientals (eliminació de residus de fosfat amb les dejeccions).
- El fosfat bicàlcic s'utilitza, bàsicament, en els pinsos destinats a espècies monogàstriques (porc, aviram i conills) en quantitats variables, segons l'espècie i l'estat productiu, que van del 0,5% a l'1%.
- Segons les estadístiques del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, l'any 2004 es van utilitzar 7.171.388 tones de matèries primeres destinades a l'alimentació animal, de les quals 36.477 tones (0,5% del total) corresponen al fosfat bicàlcic.

El fosfat bicàlcic com a producte alimentari

- Al marge d'alguns usos com a fertilitzant agrícola, el fosfat bicàlcic s'utilitza en alimentació humana i animal amb diverses funcions entre las que destaca la de ser font de calci i de fòsfor. Les dosis d'incorporació als aliments destinats al consum humà estan regulades per una directiva de la Unió Europea, transposada al dret espanyol pel RD 142/2002 i la seva puresa s'ha d'ajustar als requisits establerts a nivell comunitari (Ordre SCO/1512/2003).

La producció de fosfat bicàlcic

- El fosfat bicàlcic s'obté a partir de roques fosfòriques que poden ser de dos orígens:
 - Sedimentari (Ex.: Marroc, Algèria i Tunísia).
 - Magmàtic (Ex.: Rússia).
- La concentració de metalls pesants i de elements radioactius naturals és la principal diferència entre els dos tipus: la fosforita sedimentària conté més metalls i més radioactivitat natural que la d'origen magmàtic.
- Els metalls pesants i els radionúclids continguts en la fosforita acaben formant part dels residus i també del producte final en proporcions variables, segons la tipologia de cada un dels elements. Així doncs, el producte final contindria elements radioactius naturals provinents de la

fosforita sedimentària ja que el tractament industrial solament seria capaç de disminuir-ne els radionúclids naturals però no eliminar-los.

La normativa aplicable al fosfat bicàlcic

- El fosfat bicàlcic és definit al RD 56/2002 sobre les primeres matèries en alimentació animal.
- El RD 456/2003, sobre substàncies indesitjables en alimentació animal, especifica els metalls pesants, les micotoxines, els pesticides i altres substàncies contaminants, establint els seus límits màxims en els productes destinats a l'alimentació animal. S'ha de remarcar que no contempla la radioactivitat i, per tant, no fixa límits màxims en els pinsos o en les seves matèries primeres.
- A les Recomanacions comunitàries sobre els plans de control oficial sobre els pinsos no es contempla la radioactivitat.
- Els controls de radioactivitat en aliments i pinsos solament estan previstos en cas d'incidents radiològics. Així, el Reglament CE 3954/87 (Euratom), pel qual s'estableixen toleràncies màximes de contaminació radioactiva de productes alimentaris i pinsos després d'un accident nuclear o qualsevol altre cas d'emergència radiològica, indica límits màxims de radioactivitat produïda per radionúclids artificials per als aliments. A més, no fixa límits per als pinsos sinó que indica un procediment per a fixar-los, tenint en compte que han de ser els necessaris per a complir els límits en els aliments provinents dels animals que els consumeixin.
- La normativa europea referida a la seguretat d'aliments i pinsos no contempla límits màxims per a la radioactivitat procedent de radionúclids d'origen natural.

6 de febrer de 2006